

IMPLEMENTACIÓ DE MODELS COMBINATS DE RECOLLIDA SELECTIVA EN UN MATEIX ÀMBIT. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Combinació de models de recollida porta a porta i contenidors tancats amb control d'accés per a les fraccions d'orgànica i resta als municipis de la Conca de Barberà (Catalunya)

Descripció

El Consell Comarcal de la Conca de Barberà és l'ens supramunicipal encarregat de la gestió de residus a la comarca de la Conca de Barberà, amb una població total de 20.042 habitants (Idescat, 2019). Aquest ens, juntament amb els Ajuntaments de tota la comarca, va posar en marxa un canvi en el model de recollida de residus el mes de setembre de 2020, adaptat a cada tipologia de municipi amb l'objectiu d'obtenir uns resultats òptims de recollida selectiva.

El model, que inclou els 22 municipis de la comarca, es basa en dos sistemes diferenciats:

- La recollida amb contenidors tancats d'orgànica i resta en els municipis que presenten nuclis urbans petits.
- La recollida porta a porta en els municipis que presenten nuclis urbans més grans.

Adicionalment, hi ha un tercer tipus de municipi que, per com es troben distribuïts els seus nuclis de població, combina ambdós models, duent a terme la recollida porta a porta al nucli principal i als nuclis petits agregats al nucli principal, la recollida mitjançant contenidors tancats.

MODEL PaP		MODEL CONTENIDORS TANCATS		MODEL CONTENIDORS TANCATS		MODEL MIXT	
Municipi	Habitants	Municipi	Habitants	Municipi	Habitants	Municipi	Habitants
L'Espuga de Francolí	3.755	Blancafort	389	Rocafort de Queralt	225	Barberà de la Conca	473
Vilaverd	452	Conesa	103	Savallà del Comtat	58	Montblanc	7.364
Vimbodí i Poblet	892	Forès	43	Senan	48	Santa Coloma de Queralt	2.673
TOTAL	5.099	Les Piles	212	Solivella	633	Sarrià	1.548
		Llorç	100	Vallclara	980	TOTAL	12.058
		Passanant i Belltall	163	Vallfogona de Riucorb	91		
		Pira	493	Vilanova de Prades	112		
		Pontils	117	TOTAL	3.767		

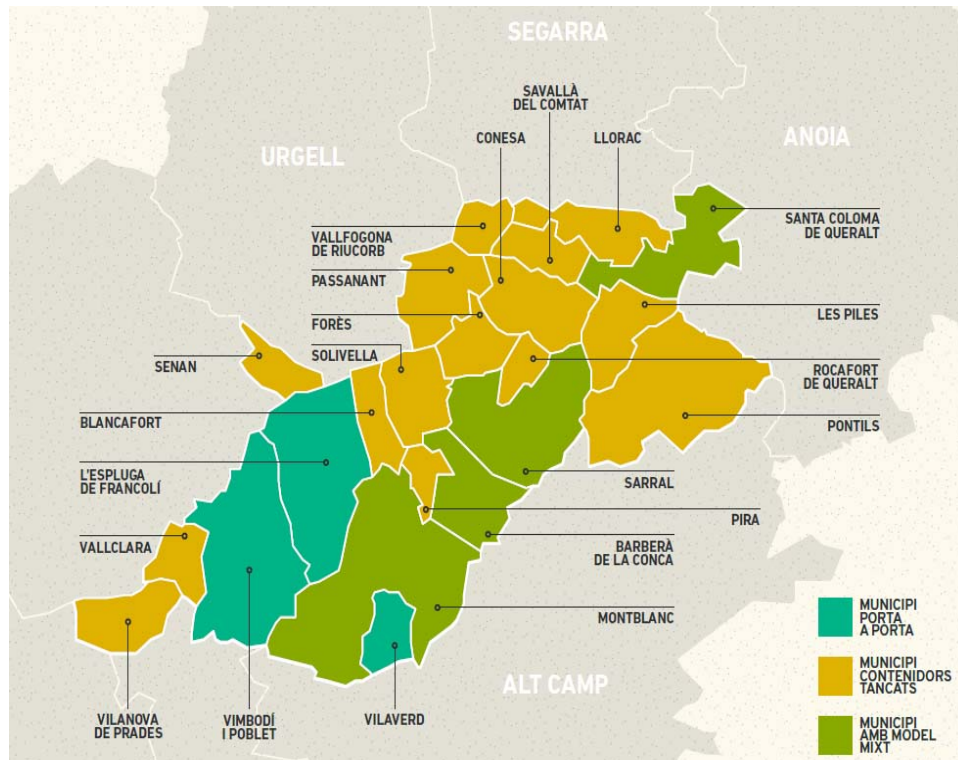

Figura 1. Municipis de la Conca de Barberà dividits segons el model de recollida que adoptaran a partir de setembre 2020. Font: Consell Comarcal de la Conca de Barberà, 2020.

Previ a la implantació dels nous models de recollida es van realitzar dues proves pilot a dos municipis de la comarca, amb molt bons resultats. En concret, es va realitzar una prova pilot de contenidors tancats amb control d'accés amb targeta magnètica, a Rocafort de Queralt (255 habitants¹), iniciada al juny de 2018, prevista inicialment per a sis mesos i consolidada en base als bons resultats². Es van tancar els contenidors de la fracció orgànica, envasos lleugers i resta. Així mateix, es va realitzar una prova pilot de recollida de residus porta a porta al centre històric de Montblanc, que va implicar a 130 grans productors i 865 habitatges, iniciada a l'octubre de 2018 i per un període previst de sis mesos. Posteriorment, va ser ampliada a més zones del nucli principal de Montblanc i es va consolidar a causa dels bons resultats.

Així doncs, tenint en compte l'èxit d'aquestes proves pilot, que van fer augmentar l'índex de recollida selectiva a ambdós municipis, es va plantejar un canvi en el model de recollida de

¹ Idescat, 2019.

² Veure bona pràctica: [Incorporació de sistemes d'obertura mitjançant targeta magnètica en els contenidors de recollida de residus](#).

residus, implicant a tots els municipis de la comarca, donat que amb el sistema de recollida anterior, que es realitzava mitjançant contenidors oberts situats a la via pública, no es superava el 40% de recollida selectiva i tampoc es garantia una bona qualitat de la recollida.

Pel que fa a la **recollida porta a porta** implica la recollida porta a porta de quatre fraccions: envasos lleugers, paper i cartó, fracció orgànica i resta, mentre que el contenidor del vidre es manté al carrer.

Respecte al calendari de recollida, la freqüència de recollida d'envasos lleugers (dos cops per setmana), paper i cartó i resta (1 cop per setmana) és la mateixa per a domicilis i comerços, tal i com es pot observar a les figures 2 i 3, variant els dies en funció del municipi. D'altra banda, la recollida de la fracció orgànica comercial es realitza a diari en tots els nuclis de població, i la recollida domèstica d'aquesta fracció només tres cops per setmana. En el cas de bolquers i tèxtil sanitari, també es fa la recollida diària, tant en els comerços com en els domicilis, i s'ha de treure dins d'una bossa petita identificada amb un adhesiu que facilita cada Ajuntament.

CALENDARI DE RECOLLIDA DOMICILIÀRIA

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
						
Envasos	Orgànica Paper i cartó	No hi ha recollida	Orgànica Envasos	No hi ha recollida	No hi ha recollida	Orgànica Resta

Figura 2. Calendari de la recollida domèstica a l'Espluga de Francolí. Font: <https://www.sitagraviureaquirecicla.cat/municipi/espluga-de-francoli/>, 2020.

CALENDARI DE RECOLLIDA COMERCIAL						RECOLLIDA COMERCIAL EXTRA D'ENVASOS I CARTRÓ
Traieu els residus a partir de les 20 h						De dilluns a dissabte al migdia. Si no esteu adherits a aquest servei, podeu fer-ho trucant al 977 86 56 00
DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
						
Orgànica Envasos	Orgànica Paper i cartó	Orgànica	Orgànica Envasos	Orgànica	Orgànica	Orgànica Resta

Figura 3. Calendari de la recollida comercial a l'Espluga de Francolí. Font: <https://www.sitagraviureaquirecicla.cat/municipi/espluga-de-francoli/>, 2020.

Així mateix, en tots els nuclis on es duu a terme la recollida porta a porta, cal treure la fracció que toca en el cubell corresponent, entre les 20 i les 22h per la recollida domiciliària i a partir de les 20h per la recollida comercial. Els cubells i bujols emprats en la recollida incorporen un xip que el servei de recollida llegeix cada vegada que es buiden, permetent fer un seguiment de la participació en el model de recollida porta a porta.

El sistema de contenerització van ser repartits en els punts d'informació dels diferents nuclis de població on es duu a terme el model de recollida porta a porta, juntament amb el lliurament d'un kit per a la recollida selectiva. Els veïns i comerciants poden recollir-lo presentant una butlleta degudament emplenada que es va deixar a les bústies dels domicilis. El kit consisteix en:

- Un cubell airejat per a la cuina, per tal de dipositar les restes d'orgànica dins de bosses compostables.
- Un cubell marró de 25 litres de capacitat per treure l'orgànica al carrer segons el calendari establert.
- Un cubell gris i amb tapa taronja, de 30 litres de capacitat, per treure els residus d'envasos lleugers, paper i cartró o resta, segons el calendari establert.

Figura 4. Cubells destinats a la recollida de residus porta a porta. Font: <https://www.efmr.cat/blog/2020/10/18/especial-el-porta-porta-a-la-conca-de-barbera-del-diumenge-18-doctubre-del-2020/>, 2020.

	Punts informatius domicilis i grans productors	Inici recollida nou servei	Ubicació punt informatiu
Santa Coloma de Queralt	14, 15, 17 i 18 de setembre	1 d'octubre	Casal de la Vila (teatre)
Sarrià	19 i 21 de setembre	1 d'octubre	Pavelló Municipal
Barberà de la Conca	22 i 23 de setembre	5 d'octubre	La Sala del Teatre
Vilaverd	22 i 23 de setembre	5 d'octubre	Local Social
Montblanc	24, 25, 26, 28, 29, 30 de setembre i 1, 2, 3, 4, d'octubre	5 d'octubre	El Claustre i la Sala de les Corts de Sant Francesc
L'Espluga de Francolí	6, 7, 8, 9, 10, 13 i 14 d'octubre	19 d'octubre	Vestíbul Casal
Vimbodí i Poblet	15, 16 i 17 d'octubre	19 d'octubre	Pavelló Municipal

Figura 5. Ubicació dels punts informatius sobre la recollida porta a porta i data d'inici del nou servei de recollida. Font: <https://www.sitagraviureaquiirecicla.cat/>, 2020.

Figura 6. Punts informatius i d'entrega de material per al sistema porta a porta a Santa Coloma de Queralt. Font: <https://www.novaconca.cat/noticia/123467/santa-coloma-de-queralt-i-sarrià-inicien-el-porta-a-porta-11-doctubre>, 2020.

Respecte a la recollida mitjançant contenidors tancats per a la fracció resta i orgànica, es duu a terme als municipis petits i als nuclis agregats de municipis més grans. En aquest cas, els envasos lleugers, el vidre i el paper i cartró se segueixen recollint en contenidors oberts, mentre que la fracció orgànica i resta es recull en contenidors tancats amb control d'accés, que poden obrir-se amb una targeta magnètica o amb l'aplicació mòbil Civiwaste.

Els passos a seguir per a l'obertura dels contenidors a través del telèfon mòbil és la següent: amb el Bluetooth activat, els veïns han d'obrir l'aplicació Civiwaste i amb la app oberta, han d'acostar el mòbil al contenidor, seguir les instruccions de l'aplicació i, quan s'obre la tapa, dipositar els residus que hi pertoquin. Aquests contenidors també poden obrir-se amb una targeta identificada que facilita cada Ajuntament a aquells veïns que no tinguin smartphone i la sol·licitin. En aquest context, els consistoris dels municipis on es duu a terme aquest tipus de recollida van habilitar punts informatius per a ajudar a configurar i descarregar l'aplicació o sol·licitar la targeta magnètica d'obertura.

En aquest context, els contenidors **no tenen limitació de freqüència d'obertura** i, a data octubre de 2020, no s'imposen sancions si s'obre cada dia el contenidor de resta, tot i que la intenció en un futur és limitar la seva obertura a dos cops per setmana. Tanmateix, cada municipi pot prendre les mesures corresponents segons les seves ordenances municipals sobre les taxes de residus, tal com es va dur a terme a Rocafort de Queralt arrel de la prova pilot amb contenidors tancats. En aquest municipi, es va elaborar una nova Ordenança fiscal reguladora de la taxa pel servei de recollida d'escombraries, on s'estableix la fixació de l'important tributari a pagar per cada habitatge en funció del nombre d'obertures anuals dels contenidors de rebuig i fracció orgànica ³.

Figura 6. Nous contenidors destinats a la recollida de residus a la via pública. Font: Consell Comarcal de la Conca de Barberà, 2020.

³ Més informació: [Incorporació de sistemes d'obertura mitjançant targeta magnètica en els contenidors de recollida de residus, exemple 4. Rocafort de Queralt. 2019.](#)

Per últim, tant per a la recollida porta a porta com per als contenidors tancats de la fracció orgànica, els veïns han de dipositar les seves restes orgàniques en bosses compostables, que es poden recollir gratuïtament als Ajuntaments dels municipis corresponents. En aquest context, la fracció orgànica es destina a la planta de compostatge del Centre Comarcal de Tractament de Residus Municipals, situada a l'Espluga de Francolí.

Respecte a la recollida d'altres fraccions de residus, el mètode de lliurament és el següent:

- Recollida de voluminosos: els mobles i trastos vells es recullen a domicili prèvia sol·licitud mitjançant l'aplicació Civiwaste. Cal deixar-los al costat de la porta de casa i es recullen un màxim de 3 trastos de mida gran per sol·licitud. Els mobles petits s'han de dur a la deixalleria fixa del municipi. D'altra banda, l'aplicació també permet realitzar intercanvi de voluminosos entre veïns.
- Recollida de la fracció vegetal: cal treure les restes de poda i restes vegetals no llenyoses en un sac reutilitzable que facilita el Consell Comarcal de la Conca de Barberà, deixant-lo ple davant de la porta del domicili. En cas d'entrega de restes vegetals llenyoses, s'han de lligar en un feix.
- Recollida de residus especials: inclou bombetes, pintures, piles, petits aparells elèctrics i electrònics, oli vegetal, entre d'altres. Es poden lliurar al servei itinerant de deixalleria. El seu calendari es pot consultar a través de l'aplicació Civiwaste.
- Els centres d'estètica i perruqueries de tota la comarca disposen d'un servei de recollida porta a porta de residus especials: laques (aerosols o aspersió), tints, escumes, gomines, sabons, utensilis d'un sol ús (guants, pinzells i bols), fulles d'afaitar o aigües oxigenades. Aquest servei es duu a terme el primer divendres de cada mes.

Resultats

La recollida selectiva a la Conca de Barberà va ser d'un 52,74% al 2019 ⁴. Aquests models s'han començat a implantar al setembre de 2020, per la qual cosa encara no hi ha dades per avaluar els resultats de tota la comarca.

Respecte la prova pilot de contenidors tancats amb obertura amb targeta magnètica a Rocafort de Queralt, on es van tancar els contenidors de la fracció orgànica, envasos lleugers i

⁴ Estadístiques de Residus Municipals, Agència de Residus de Catalunya.

resta, durant el segon semestre de 2018 va permetre l'augment de l'índex de recollida selectiva en gairebé 35 punts percentuals en comparació amb el mateix període de l'any anterior, situant-se al voltant del 82%. A més, la fracció resta va disminuir un 329% (de 14 a 3 tones). En aquest sentit, l'aportació de FORM va disminuir lleugerament durant aquest període de temps (un 2,8%), però també van disminuir els nivells d'impropis, del voltant d'un 20% a un 5-7%.

Per altra banda, el nivells d'impropis de la fracció de matèria orgànica va ser molt reduït (5-7%) en comparació amb el mateix període de l'any 2018 (situat en el 20%). Pel que fa a la participació ciutadana, es va situar en 90,4%, tenint en compte que participaven 226 habitatges de 250 habitatges totals amb possibilitat de fer el servei.

Respecte la prova pilot de recollida de residus porta a porta al centre històric de Montblanc, que va començar a l'octubre de 2018, el balanç també és positiu: l'índex de recollida selectiva és del 80% dos anys després de la seva posada en marxa, mentre que a la resta del municipi la xifra continua estancada al voltant del 50%. Pel que fa al nivell d'impropis de la fracció orgànica, també s'han reduït, passant del 15% abans de la recollida porta a porta a un 4%.

Bibliografia d'interès

- Pàgina web del nou model de gestió de residus a la Conca de Barberà: "Si t'agrada viure aquí, recicla." (www.sitagradaviureaquirecicla.cat)

Més informació

Consell Comarcal de la Conca de Barberà
Persona de contacte: Mireia Bonastre
Contacte: mbonastre@concadebarbera.cat

